

ŘEMESLA V OLEŠNICI

MODROTISK DANZINGER

a

MORAVIAFLOR

AUTOŘI:

MICHAL BEDNÁŘ 7.B, JIŘÍ DANZINGER 7.A, ANEŽKA KNOTKOVÁ 7.B, LUKÁŠ
KYSILKA 7.A, PEPA PALINEK 7.B, MARKÉTA PRŮGEROVÁ 7.B, ONDŘEJ TOMAN
7.B, PETRA STLOUKALOVÁ (ZŠ Olešnice)

Vytvořeno v rámci soutěže

„ŘEMESLO DNES A PŘED STO LETY ANEB PO STOPÁCH MÍSTNÍCH
ŘEMESLNÍKŮ“

ÚVOD

Když se řekne řemeslo v Olešnici, vybaví se nám mohou různé provozovny a různá jména spjatá s historií i současností obce. O šikovné řemeslníky zde nikdy nebyla nouze. Nachází se tu však dvě řemesla, která jsou opravdu unikátní. Obě jsou spojena s textilním průmyslem, obě mají dlouholetou historii a obě jsou řemesly, která se snaží o zachování tradičních způsobů výroby tak, jak je převzaly od svých předků, tedy MODROTISK DANZINGER a MORAVIAFLOR.

Rozhodli jsme se v naší práci prozkoumat historii i současnost těchto tradičních řemesel a zapojit se s výsledky naší práce do soutěže „Řemeslo dnes a před sto lety aneb po stopách místních řemeslníků.“

Abychom věděli „o čem je řeč“, rozhodli jsme se nejprve obě provozovny navštívit. Díky vstřícnosti rodiny Danzingerovy, paní Synkové a pana Synka jsme mohli opravdu důkladně prozkoumat obě řemesla a dozvěděli jsme se spoustu informací o historii řemesel, které jsme pak využili při psaní této práce.

Majitelé provozoven byli také ochotní odpovídat na naše zvědavé otázky, a tak jsme mohli do textu přiložit i rozhovory s nimi. Dokonce se nám podařilo přemluvit k rozhovoru i jejich rodinné příslušníky či bývalé zaměstnance firmy Moraviaflor (dříve Centroflor).

Práce nám dala mnoho poučení a nových znalostí a doufáme, že bude i naším malým přispěním k poznání historie řemesel v naší krásné Olešnici.

Autoři

MODROTISK DANZINGER

Výroba modrotisku zaujímá v Olešnici přední místo mezi tradičními řemesly. Jedná se o speciální techniku barvení a potisku látek. Je to jeden z původních způsobů zdobení textilu.

ZPŮSOB VÝROBY

Výroba modrotisku spočívá v ručním tisku vzorů odpuzující hmotou na plátno a jeho následné obarvení v přírodním modrém barvivu zvaném indigo. Je to první cílevědomá technika zdobení textilu (tzn., že již před barvením zná barvív výsledek). Původně se k barvení používal len, který se v kraji pěstoval a zpracovával, později jej nahradila bavlna. Technika zdobení spočívá v nanesení tiskařské hmoty, papu (hmoty podobné vosku) pomocí forem z hruškového nebo švestkového dřeva na plátno (jako razítkem) a jeho následném obarvení. K barvení se používá indigo, barva rostlinného původu. V místě, kde byla nanesena tiskařská rezerva se barva nedostane k vláknu. Po dobu několika hodin je látka v potřebných intervalech nořena do tzv. kypy, dva metry hluboké kádě zapuštěné do země, s lázni z indiga. Po vyjmutí se látka namočí do kyselého roztoku, který rozpustí tiskařskou rezervu a zároveň ustálí indigo. Látka je po uschnutí vymandlována, čímž se docílí hladkého a lesklého vzhledu modrotisku.

Praní na potoce

HISTORIE ŘEMESLA

Nelze přesně zjistit, kdy přesně řemeslo vzniklo. Svůj původ má v Indii nebo Japonsku, nelze to ale ověřit. Dílna, ve které se dnes modrotisk vyrábí byla založena v roce 1816. V Olešnici žil a pracoval barvíř Weis, v roce 1849 přišel k němu do učení George Danzinger z Rakouska, aby nabyl praxe v oboru. V roce 1857 se do rodiny přiženil. Od té doby se řemeslo dědí z otce na syna. Syn současného majitele (Jiří, nar. 2009) je již 6. generací barvířů. Křestní jména provozovatelů řemesla od jeho počátku jsou: George, Jan, Josef, Jiří (nar. 1952), Jiří (nar. 1980) a Jiří (nar. 2009).

Rodina Weisova nejprve pouze barvila, vzorování a potiskování látek přišlo až později, a to poté, co se do rodiny přiženil George Danzinger. Byl vyučený ve Vídni tiskařskému řemeslu, praxi pak nabýval v Terstu, později v Olešnici. Takto dílna fungovala bez přerušení následující dvě generace, až po rok 1948, kdy byla dílna na čas uzavřena tehdejším režimem. V roce 1956 byl obnoven provoz pod institutem ÚLUV (Ústředí lidové umělecké výroby) a tímto způsobem fungoval až do roku 1991. Po celou tuto dobu byla rodina Danzingerů zaměstnána u tohoto podniku v ÚLUV.

V roce 1991 byla rodině dílna vrácena a výroby se ujali manželé Jiří a Jaroslava Danzingerovi. Od roku 1998 nastoupil do zaměstnaneckého poměru syn Jiří (nar. 1980), tedy 5. generace řemeslníků. Od roku 2006 až do současnosti dílna funguje pod jeho vedením. Řemeslo je prováděno tradičním způsobem, ale jinak celá provozovna reaguje na modernizaci společnosti. V současnosti si zákazníci mohou pořídit hotové plátno nebo výrobky z modrotisku nejen v kamenné prodejně v Olešnici, ale také na e-shopu www.modrotisk-danzinger.cz. První verze e-shopu vznikla již v roce 2007, stávající verze e-shopu a webových stránek je z roku 2016.

Jiří (nar. 2009) se již od roku 2019 aktivně do prací v dílně zapojuje. Nelli (nar. 2012) pomáhá s balením a kompletací výrobků. Jiří (nar. 1980) pevně věří, že řemeslo bude v budoucnu provozováno další generací.

Velkým úspěchem firmy je to, že se řemeslo podařilo udržet do dnešních dnů v tradiční podobě. V roce 1948 se podařilo Josefu Danzingerovi uchránit dílnu před likvidátory. A tak bylo možné, aby po roce 1991 rodina na tradiční výrobu navázala. V roce 2018 se Modrotisk Danzinger dočkal velkého ocenění, kdy byla technologie výroby zapsána na seznam nemotného dědictví UNESCO. V roce 2021 pak získal od ministra kultury ČR titul NOSITEL TRADICE LIDOVÝCH ŘEMESEL v oboru Výroba modrotisku za vysokou úroveň znalostí a dovedností v tomto oboru. V roce 2022 získal Jiří (nar. 1980) titul MISTR TRADIČNÍ RUKODĚLNÉ VÝROBY JIHOMORAVSKÉHO KRAJE v oboru potisk látek – modrotisk.

V České republice jsou pouze dvě modrotiskové dílny, a to v Olešnici a ve Strážnici. Přičemž dílna v Olešnici je jediná původní, dochovaná.

Modrotisková dílna rodiny Danzingerovy je dnes vyhledávaným turistickým cílem. Každoročně ji navštěvují turisté z celého světa, například z Japonska, USA apod. Každoročně navštěvuje dílnu v rámci výuky i ZŠ Olešnice. Bylo zde natočeno mnoho televizních pořadů – *Folklorika, Herbář, Chalupa je hra, To všechno, co mám ráda...* Natáčel zde i Český rozhlas, Modrotisk navštívili i mnohé známé osobnosti.

Návštěvníci v MODROTISKU

EXKURZE

Při našich cestách po historii řemesel v Olešnici jsme se vypravili i do modrotiskové dílny rodiny Danzingerovy. Při příchodu do Modrotisku nás přivítal pan Jiří Danzinger. Nejdříve nám pověděl mnoho zajímavostí o historii řemesla, z jeho výkladu jsme načerpali mnohé vědomosti, které jsme pak použili v této práci. Poté nám ukázal tradiční výrobu řemesla. Krok za krokem jsme se dozvěděli, jak slavný olešnický modrotisk vzniká. Zaujalo nás, že výroba je stejná již dvě stě let. Ukázal nám samotné barvení látky a také tiskařské formy a řekl nám, že zde mají dva typy forem – celodřevěné a kovodřevěné, pak nám ukázal tisk látky a představil nám tiskařskou rezervu. Byli jsme překvapeni, že celá výroba jednoho výrobku trvá minimálně 4 dny. Po výkladu z výroby jsme ještě obdivovali plátno a výrobky vystavené v přilehlém obchůdku. Plni dojmů a nových informací jsme se pak vrátili do školy.

Barvící nádoba, kypa

Jiří Danzinger ve své dílně

Jiří D. (2009) při práci v dílně

Výrobky z MODROTISKU

ROZHOVORY S POKRAČOVATELI ŘEMESLA

JIŘÍ DANZINGER (narozen 1980)

Kolik let se už věnujete modrotisku?

Od roku 1998, což je 25 let.

Vaše řemeslo má dlouhou tradici, věděl jste vždy, že budete toto řemeslo vykonávat nebo to přišlo nějakou oklikou? Pamatujete se na svoje první setkání s řemeslem (vzpomínku na řemeslo)?

Toto řemeslo mě provází od narození, bylo vždy součástí mého života, nikdy jsem nepřemýšlel, že bych dělal něco jiného. První setkání s řemeslem bylo spíše „negativní“ (☹), protože jsem musel jako dítě velmi často, místo her venku s dětmi, pomáhat rodičům při výrobě modrotisku. Dodnes mám rád návštěvu jarmarků (Veselý kopec).

Dokážete si představit, čemu jinému byste se věnoval nebo v jaké oblasti byste působil, kdybyste se nezabýval tímto řemeslem?

Toto jsem nikdy neřešil, takže nedokážu přesně odpovědět, nicméně by se jednalo o něco pro mě blízkého, jako je například jídlo. A tak bych se asi dal na dráhu kuchaře ☺.

Čeho si ze svého působení v tomto řemesle nejvíce ceníte? Co se vám nejvíce povedlo?

Nejvíce si cením toho, že se mi daří udržet řemeslo v původním duchu a technologii jako mým předkům, dále pak udělení TITULU NOSITEL TRADICE A TITULU MISTR TRADIČNÍ RUKODĚLNÉ VÝROBY Jihomoravského kraje a zápisu technologie Modrotisku na seznam UNESCO 2018. Nejvíce si cením toho, že se mi povedlo přiblížit toto řemeslo široké veřejnosti a každý má možnost se dnes s tímto řemeslem seznámit.

Jaké máte plány do budoucna? Máte už ve své blízkosti pokračovatele, který se bude s láskou řemeslu věnovat?

Chtěl bych dokončit opravu všech původních dřevěných forem, což je dlouholetá a také velmi nákladná záležitost. Snažím se také udržet dílnu v původním stavu a připravit další generaci na pokračování tohoto řemesla. Pokračovatele máme, předpokládám, že se tomuto řemeslu bude dále věnovat syn Jiří (nar. 2009) a třeba i dcera Nelli (nar. 2012), kteří jsou již 6. generací rodiny Danzingerů.

KATEŘINA DANZINGEROVÁ, manželka

Pamatujete si na svoje první setkání s řemeslem (vzpomínku na řemeslo)?

Poprvé (co si vybavuji) jsem byla v modrotisku s olešnickým sborem Skřivánek, měli jsme tenkrát i modrotiskové stejnokroje. Další moje seznamování s modrotiskem začalo v roce 2002, kdy jsem se poznala s mým nynějším manželem ☺.

Nejdříve jsem všemu jen přihlížela, později jsem začala pomáhat s prodejem v našem podnikovém obchůdku, dále jsme jezdili na jarmarky a v rámci mateřské dovolené jsem se naučila šít na šicím stroji a začala zhotovovat drobné výrobky, čemuž se věnuji doteď. Kompletuji a balím několik výrobků nebo maluji dětské motivy na polštářky.

Co plánujete v nejbližší době?

Momentálně se chystáme na VELIKONOČNÍ JARMARK na Zámek Lysice a připravujeme sortiment na Färbermarkt Gutau. Také bych si chtěla zlepšit svoji angličtinu. Manžel by byl rád, kdybych se naučila tisknout, tak to možná vyzkouším.

Jak dlouho se tomuto řemeslu věnujete?

Do tajů modrotisku nahlížím od roku 2002.

Napadlo Vás někdy, že spojíte život s Modrotiskem?

Nenapadlo, ale jsem za to ráda. Mohu se setkávat s různými lidmi, navštěvovat různá místa a být součástí „něčeho“ unikátního.

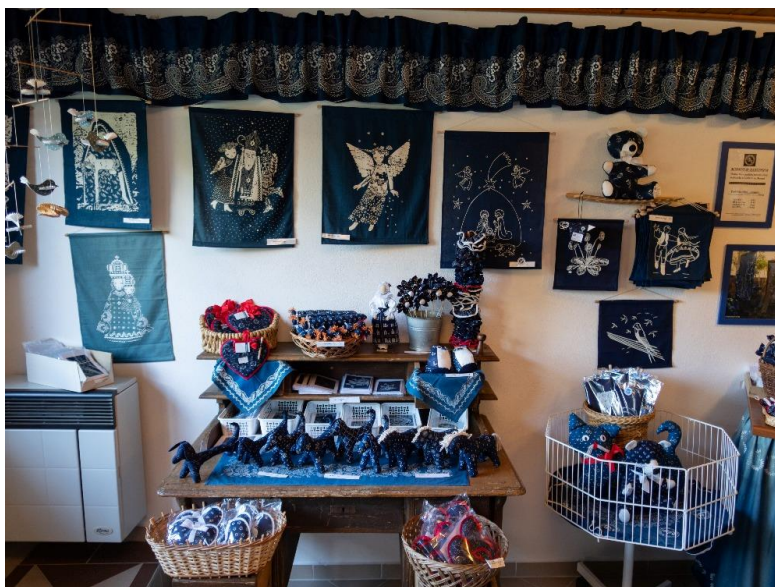
Dokážete si představit, že byste se tomuto řemeslu věnovala na plný úvazek?

Ano, dokážu. Je to práce, která mně naplňuje. Mám ráda ruční a kreativní práci. Modrotisk není pro jednoho člověka. Zatím je výhodou, že manželovi pomáhají jeho rodiče. Až se tomu nebudou moc věnovat, budeme pracovat spolu.

V současné době pracuji ve školství, bylo to moje vysněné povolání, kterému se věnuji od roku 2002.

Na co jste pyšná?

Jsem pyšná na svého manžela i děti. Každý se snaží svým dílem přispět k „modrému výsledku“. Jsem ráda, že se syn Jiří MODROTISKU už teď se zaujetím a aktivně věnuje.

MORAVIAFLOR

Společnost Moraviaflor, s.r.o. je firma s dlouholetou tradicí. Navazuje na historickou výrobu květin z druhé poloviny 19. století. V Olešnici působí takřka 150 let. Ve firmě se vyrábí umělé květiny z přírodních materiálů.

Květy vyrobené v Moraviafloru se dají využít jako módní doplněk na šaty, kabelky nebo boty. Vyrábí se zde ozdoby do vlasů, různé květiny ke svatebním účelům (ozdoby pro nevěsty, svatebčany, ozdoby na svatební tabule), čelenky a květiny ke všem druhům krojů, květinová výzdoba a kulisy pro divadla a filmy, květiny pro aranžéry, dále pak květiny určené ke smuteční vazbě (jiřiny, chryzanty, růže, karafiáty atd.), květiny dle požadavku módního návrháře i ozdoby na vánoční strom a další.

ZPŮSOB VÝROBY

Způsob výroby z papíru

Vysekávacím strojem se z papíru vysekne tvar dané květiny. Poté se papír prokropí lihem a vodou. Nakropené výseky se nechají několik dní proležet. Nadále se výsek probarvuje různými barvami dle přání zákazníka. Po odležení a dostatečném usušení se dále zpracovává na stroji. Jedním z těchto strojů je tzv. **karusel**, který tvaruje plátek květin teplem a tlakem. Po vylisování vzniknou takzvané pompony nebo jiřiny. Poté se na lisu sešijí plátky a vznikne květina. Pro delší životnost se dále papírové květiny voskují. Druhou možností ve způsobu výroby je stroj zvaný **rýfkovačka** tvarující květiny velkým tlakem. Po vylisování vzniknou takzvané chryzanty. Po navlečení se také voskují.

Květiny vyrobené z papíru

Způsob výroby z látek nebo z kůží

V Moraviafloru se všechny květiny vyrábí pouze z přírodních materiálů - bavlna, len, hedvábí samet, vlna, viskóza, kůže, juta. Materiál se naškrobí želatinou, aby držel tvar květiny. Vyseká se daný tvar a dle přání zákazníka se obarví a nechá se uschnout. K barvení se používají pouze ekologická tuzemská barviva. Poté se lisem vylisuje tvar dané květiny a vyváže se do různých vývazků.

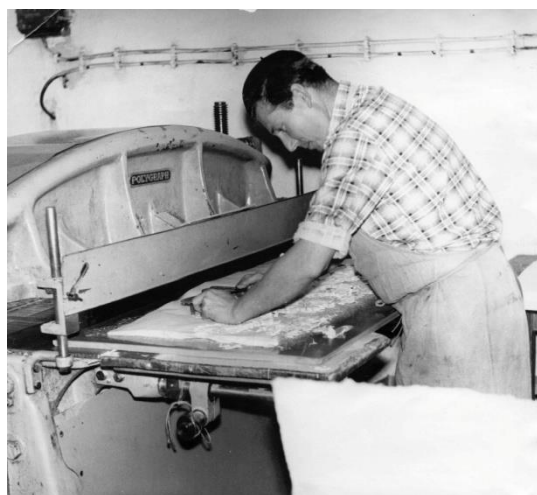

Květiny vyrobené z kůže a textilu

Jedná se o rukodělnou výrobu, která vyžaduje velkou zručnost a cit pro výrobu květin. Většina strojů, které se v Moraviafloru používají, jsou stejné po celou dobu fungování firmy.

Dělníci při práci na strojích v roce 1939 ...

... a v 60. letech 20. století.

HISTORIE ŘEMESLA

S výrobou umělých květin se v Olešnici setkáváme již v 60. letech 19. století. Výroba probíhala zpočátku podomácku. Květiny se vyráběly z papíru a z bavlněné látky, byly to různé papírové růžičky a drobné kvítky, například konvalinky, pomněnky, vřesy apod.

Alois Matonoha

Rozvoj této výroby je spojen se jménem **Aloise Matonohy**, který v roce **1869** založil v Olešnici v přilehlých prostorách svého domu, v bývalé barvírně č. p. 6, podnik na výrobu umělých květin. Zpočátku u něj pracovalo asi 10 dělníků. Veškeré práce se v dílně prováděly ručně. Po nabarvení a tužení látek přišlo na řadu vysekávání jednotlivých tvarů pomocí dřevěné vysekávací paličky na dřevěném špalku. Vysekávací raznice byly kovové. Na každý tvar květu se používala speciální raznice a lisovací forma. Lisování se provádělo na ručním lisu, na kterém se forma musela nahřát. Tlakem a teplem se dosáhlo požadovaného tvaru. Na dílně se také vytvářely polotovary, zbytek práce obstarali domácí pracovníci. Ti si pro připravenou práci chodili a dokončovali ji doma. Pro Matonohovu firmu pracovalo mnoho lidí z Olešnice i širokého okolí, často pro ně byla jediným zdrojem obživy.

Podle olešnické kroniky měla Matonohova továrna v roce 1913 asi 35 dělníků mimo dělníky pracující ve svých domovech. I Matonohova podniku se dotkla krize 30. let. Těsně před druhou světovou válkou zaměstnával už jen 24 zaměstnanců.

A. Matonoha se zaměstnanci (asi 1914)

Po druhé světové válce zájem o umělé květiny narostl, kapacity Matonohovy dílny již nedostačovaly, proto byla výroba přesunuta do budovy bývalé továrny na hedvábné zboží v Olešnici. Po menších přestavbách zde byla 1. listopadu 1945 zahájena výroba. Výroba byla rozšířena, zaměstnání zde našlo 76 osob. Postupně narůstal nejen objem výroby, ale i sortiment. Vyráběly se květiny k výzdobě interiéru, kytičky a věnečky na svatby, kytičky a čelenky ke krojům nebo jako módní doplněk na šaty. Rovněž se začaly vyrábět větší květiny pro aranžéry a pro divadla. Došlo také k rozšíření výroby květin k pietním účelům.

Výrobky firmy (kolem roku 1939)

Dělnice ve výrobě v roce 1939

Již v roce 1948 byl podnik znárodněn a začleněn do komplexu podniků pod společným názvem **Centroflor** se sídlem v Dolní Poustevně. Bývalý Matonohův podnik měl v té době 200 zaměstnanců včetně domácích pracovnic a měl již značné obchodní styky v tuzemsku i v zahraničí. Podnik dále rozšiřoval výrobu v podvýrobách (např. v Bystrém), počet zaměstnanců dosáhl až na 560 lidí, po znárodnění si podnik ponechal i externí spolupracovníky, kteří si vyzvedávali připravený materiál, výrobky doma dokončovali a hotové je odevzdávali v podniku.

Centroflor v 60. letech 20. století

Převážnou část výroby zaujímal výroba pietních květin, i díky tomu došlo ke zmechanizování výroby a zvýšení produktivity. Byly zakoupeny nové rýfkovací stroje, stejně tak se zmechanizovalo voskování květin. Byla rozšířena i výroba látkových květin.

V roce 1963 byla na poli proti továrně zbudována i mateřská školka pro děti zaměstnanců se čtyřmi učebnami a s kapacitou až 60 dětí. V sousedství továrny bylo také v letech 1962 až 1963 vystavěno 8 domků pro zaměstnance.

Domky vystavěné pro zaměstnance na ulici Křtěnovská

Vedoucími podniku byli postupně Josef Matonoha, František Polok, Jan Bydžovský, Jaromír Koubek a Michal Kolařík.

V 80. letech spolupracoval podnik s národním podnikem Jablonex z Jablonce nad Nisou. Ten zajišťoval podniku i zahraniční zakázky. Vyváželo se nejen do Evropy a Ruska, ale také do Ameriky a Austrálie. Olešnická kronika se o závodu Centroflor zmiňuje v souvislosti s jeho čtyřicetiletým výročím (počítáno od znárodnění) v roce 1988: „Závod dnes vyrábí vedle tradičních květin z papíru a textilu také moderní šatové ozdoby z kůže a textilu, vánoční stromečky, ozdoby ze žinylky, dekorační květiny, různé figurky a atrapy. Výrobky mají stále dobrý zvuk ve světě. Z plánu výroby 27 mil. Kčs posílá závod na export zboží za 6,5 mil. Kčs.“¹

Po roce 1989 došlo postupně k rozpadu Centrofloru. I olešnický závod se osamostatnil a fungoval pod názvem Moraviaflor a.s. Došlo k velkému poklesu výroby a snížení stavu

¹ Město Olešnice na Moravě. *Pamětní kniha obce, městečko Olešnice, založená roku 1859* [online]. 2004, s. 223.

zaměstnanců, výrobky nebyly schopny cenově konkurovat přiváženému zboží z Číny. V roce 1991 došlo k privatizaci a dalšímu poklesu výroby. V roce 2000 se hlavní akcionář rozhodl výrobu květin v Olešnici ukončit. Areál Moraviafloru byl prodán olešnické mlékárně. Výrobu se snažila alespoň v menší míře zachovat brněnská Drutěva se svou dceřinou společností BD TOVA s.r.o. Tato firma provozovala výrobu do konce roku 2003, výroba však byla ukončena kvůli malým ziskům.

Od roku 2004 byla založena společnost Moraviafor, s.r.o. a obnovena výroba pod vedením paní Heleny Synkové, která byla jednou z vedoucích pracovníků po dlouhou dobu fungování Centrofloru. Tím byla výroba umělých květin v Olešnici udržena. Dnes firma zaměstnává asi 10 zaměstnanců. Květiny se stále vyvážejí do zahraničí, vyrábí výzdobu a rekvizity do divadel aj.

EXKURZE

V rámci našeho výzkumu jsme se jedno krásné pondělí vydali na exkurzi do olešnického Moraviafloru. Pro některé z nás to nebylo neznámé prostředí, protože zde máme zaměstnané maminky, ale většina z nás zde byla úplně poprvé.

Po příchodu nás srdečně uvítala paní Synková (majitelka Moraviafloru). Poté jsme se přesunuli do jedné z budov, kde nám ukázala krok za krokem, jak umělé květiny vznikají. Viděli jsme spoustu nových věcí, velkých masivních strojů, různých raznic na vyřezávání květin (ty jsme si mohli potěžkat a překvapila nás jejich váha), velkou starou knihu plnou vzorků všech květin, které s v Moraviafloru vyrábí, z nichž ne všechny jsme poznali. Také jsme si mohli sáhnout na velké množství různých přírodních materiálů a prozkoumali jsme taky vzorníky všech možných barev, vedle nichž by i duha zbledla závistí.

Zjistili jsme, že mnoho zde vytvořených výrobků je na přímou objednávku zákazníka a škála možností je takřka nevyčerpatelná. Zjistili jsme, že o květiny vyráběné u nás v Olešnici je obrovský zájem, nedávno Národní divadlo v Moraviafloru objednalo přes 100 členek pro baletky, dále také květinové dekorace. Paní Synková se nám také zmínila o nedávné akci k dvoustému výročí narození G. J. Mendela, kdy do Baziliky Nanebevzetí Panny Marie na Mendelově náměstí v Brně sama instalovala v Moraviafloru vytvořené dekorace hrachoru. Nejvíce nás ale zaujaly členky ke kroji, hlavně jejich barevnost a rozličnost, také to, že jsme si je mohli vyzkoušet. V Moraviafloru vznikají i květinové dekorace na slavnou Jízdu králů.

Exkurzi jsme si velice užili a dozvěděli jsme se spoustu nových informací.

Anežka si zkouší čelenku ke kroji

Zajímavý výklad p. Synkové

Kniha vzorů

Police s barvami k barvení látek

P. Synková nám ukazuje různé materiály k výrobě květin

Výrobky firmy Moraviaflor

ROZHOVORY S POKRAČOVATELI ŘEMESLA

HELENA SYNKOVÁ

Výroba květin má v Olešnici dlouhou tradici, věděla jste vždy, že budete toto řemeslo vykonávat nebo to přišlo nějakou oklikou? Kolik let se už věnujete tomuto řemeslu?

Toto řemeslo má skutečně dlouhou tradici. Počátky výroby se datují od roku 1869. Výrobu do Olešnice přivezl řemeslník z Vídně, který tam byl za prací. Původně se květiny vyráběly pouze v domácích prostorách a byly to květiny z papíru určené k pietním účelům. Později se výroba rozšířila a přestěhovala se do prostor bývalé textilní továrny. Výrobu dále rozvíjel pan Matonoha. Po znárodnění se podnik začlenil do státního podniku Centroflor. Podnik se velmi dobře rozvíjel a musel přijímat stále nové zaměstnance. Uplatnění zde našly hlavně maminky od malých dětí a také pracovnice s různými zdravotními problémy.

Výrobě umělých květin se věnuji již 47 let. K tomuto řemeslu jsem se dostala tak, že jsem se provdala do Olešnice a hledala jsem práci. V Olešnici byl podnik na výrobu umělých květin Centroflor, a tak jsem se tady získala zaměstnání. Pracovala jsem na různých pozicích jako účetní, normařka, mistrová ve výrobě a později jako ředitelka akciové společnosti. Vzhledem k tomu, že mám ráda rukodělnou práci, tak jsem si tuto práci velmi oblíbila.

Dokážete si představit, čemu jinému byste se věnovala nebo v jaké oblasti byste působila, kdybyste se nezabývala tímto řemeslem?

Pokud bych se nevěnovala tomuto krásnému řemeslu, tak bych určitě pracovala v oboru, který jsem vystudovala. Střední průmyslovou školu textilní a pedagogické minimum.

Než jsem přišla do Olešnice, tak jsem pracovala na Textilním učilišti ve Svitavách jako mistrová odborného výcviku a učila jsem ve škole odborné předměty. I tato práce mě bavila. Ráda celý život pracuji s lidmi a ráda předávám svoje zkušenosti mladší generaci.

Čeho si ze svého působení v tomto řemesle nejvíce ceníte? Co se vám nejvíce povedlo?

Na této práci (řemesle) si velmi vážím kreativity, které je k tomu potřeba a radosti z toho, když vyhovíme potřebám zákazníka a dostane se nám pochvalných reakcí. Povedlo se nám společně velmi mnoho věcí. Naše květiny vyvážíme do zemí Evropy např. do Anglie, Španělska, Polska a dalších zemí. Vyrábíme květiny pro módní návrháře, květiny do divadel. Ted' jsme vyráběli čelenky do Národního divadla do Prahy.

Jaké máte plány do budoucna? Máte už ve své blízkosti pokračovatele, který se bude s láskou řemeslu věnovat?

Přestože jsem již v penzi, tak mám stále plány a představy. Jsem ráda, že jsem mohla firmu předat synovi, který ve výrobě pokračuje s velkým nasazením. Výroba květin je náročná a je třeba mít dobrý kolektiv pracovníků, které tu práci dělají rády. Do firmy stále docházím a v případě potřeby ráda děvčatům poradím a předám svoje léty získané zkušenosti.

Moje motto na závěr: Každou práci, kterou jsem v životě vykonávala jsem dělala s láskou a ráda. To se pak pozitivně projeví na výsledku.

MILAN SYNEK

Kolik let se věnujete tomuto řemeslu?

V jeho prostředí se pohybuji od dětství. Aktivně pak 10 let.

Vaše řemeslo má dlouhou tradici, věděli jste vždy, že budete toto řemeslo vykonávat nebo to přišlo nějakou oklikou?

Nevěděl, přišlo to spíše oklikou. Jsem vyučený programátor telefonních ústředen, tomu jsem se věnoval 12 let, až poté jsem se začal věnovat výrobě květin.

Dokážete si představit, čemu jinému byste se věnoval nebo v jaké oblasti byste působil, kdybyste se nezabýval tímto řemeslem?

Asi ne, původní povolání dnes již neexistuje, ale jinak bych pracoval v lese nebo se zvířaty.

Čeho si ze svého působení v tomto řemesle nejvíce ceníte? Co se vám nejvíce povedlo?

Líbí se mi ta práce, setkávání s lidmi a také to, že se pořád snažíme udržet výrobu do dnešních dní, tak jak to generace před námi vyráběly dřív.

Jaké máte plány do budoucna? Máte už ve své blízkosti pokračovatele, který se bude s láskou řemeslu věnovat?

Chtěl bych udržet výrobu květin, v budoucnu ji i rozšířit, vytvořit nová pracovní místa. A také nabídnout lépe naši exkluzivitu zákazníkům. Pokračovatele zatím nemám, uvidím, čemu se budou synové věnovat.

ROZHOVORY S BÝVALÝMI ZAMĚSTNANCI

PAN ŠUTERA, pracoval jako řidič na přepravu materiálu

Jak dlouho jste pracoval v řemesle?

40 let.

Jak jste se k práci dostal? Chtěl jste vždycky pracovat v tomto oboru?

V Centrofloru potřebovali řidiče, chtěl jsem vždycky pracovat jako řidič.

Máte v rodině někoho, kdo se také řemeslu věnoval?

Ano, manželka Jarmila pracovala na vzorkovně.

Připadáte si jako součást tradice nebo jste tuto práci bral jako každou jinou?

Jako každou jinou.

Máte nějakou zajímavou vzpomínku, o kterou byste se s námi mohl podělit?

Často vzpomínám na naši svatbu, kdy nám spolupracovníci připravili pěkné zalikování.

PANÍ PROCHÁZKOVÁ

Jak jste se k práci dostala? Chtěla jste vždy pracovat v tomto oboru?

Byla jsem ráda, že jsem měla práci.

Máte v rodině někoho, kdo se taky řemeslu věnoval?

Maminka.

Připadala jste si jako součást tradice nebo jste brala práci jako každou jinou?

Jako každou jinou.

Máte nějakou zajímavou vzpomínku, o kterou byste se s námi mohla podělit?

Když bylo MDŽ, tak ráda vzpomínám, že jsme dostali kytičku a na dílně poseděli, zazpívali, Vínček hrál na harmoniku.

PANÍ KONEČNÁ

Jak dlouho jste pracovala v řemeslu?

Od roku 1969 do roku 1994.

Jak jste se k řemeslu dostala, chtěla jste vždy pracovat v tomto oboru?

Nejdříve jsem pracovala jako švadlena. Můj otec pracoval ve výrobě květin v Centrofloru jako vedoucí výroby. Otec mě do výroby květin přivedl.

Máte v rodině ještě někoho, kdo se taky řemeslu věnoval?

Ve výrobě květin pracovala i moje maminka. Celé roky lepila různé listy ke kytičkám. Říkalo se jim řapíkové listy.

Připadáte si jako součást tradice nebo jste tuto práci brala jako každou jinou?

Jsem součástí tradice, protože jak moji rodiče, tak i já jsem ve výrobě květin strávila většinu svého profesního života. Já jsem pokračovala v práci mojí maminky a řapíkovala jsem listy a lisovala květiny.

Máte nějakou zajímavou vzpomínku, se kterou byste se s námi podělila?

Mám celou řadu hezkých vzpomínek. Na dílně jsme měli dobrý kolektiv. Ráda vzpomínám na děvčata, se kterými jsem pracovala. Byly to hezké roky a hezká práce.

PANÍ HOLKOVÁ

Jak dlouho jste pracovala v řemesle?

Od roku 1962 do roku 1992.

Jak jste se k řemeslu dostala, chtěl jste vždy pracovat v tomto oboru?

Studovala jsem textilní školu v Krnově. Ve výrobě jsem začala pracovat po narození dětí.

Máte v rodině nějakého předchůdce či následovníka, který se taky řemeslu věnoval?

Z rodiny nikdo květiny nevyráběl.

Připadáte si jako součást tradice nebo berete tuto práci jako každou jinou?

Samozřejmě jako součást tradice. Tuto práci jsem měla velice ráda.

Máte nějakou zajímavou vzpomínku, se kterou byste se s námi podělila?

Vzpomínek je celá řada. Když se pracovalo na montážně květin, tak jsme zpívali. Hodně jsme dělali krásné konvalinky, pomněnky a další drobné květiny. Ráda jsem vyráběla šerťky.

ZÁVĚR

Modrotisk Danzinger a firma Moraviaflor jsou nedílnou součástí historie i současnosti Olešnice. I když jsme samozřejmě obě firmy znali, byli jsme překvapeni tím, kolik jsme toho o nich nevěděli.

Inspirativní byl pro nás hlavně přístup dnešních provozovatelů řemesel, kteří o nich nemluví jen jako o práci, ale vkládají do nich své srdce. Udržují jejich dlouhou tradici a zároveň je dále rozvíjí.

Snad i my jednou budeme mít štěstí a budeme mít takový vztah k povolání, které si vybereme.

Jsme rádi, že jsme se mohli s řemesly blíže seznámit a dozvědět se tak i něco víc o historii Olešnice.

PODĚKOVÁNÍ

Rádi bychom na tomto místě poděkovali těm, bez nichž by tato práce nevznikla.

Děkujeme řediteli naší školy, PaedDr. Zdeňku Pešovi, který nás na soutěž upozornil a „pošťouchl nás k akci“. Také jsme mu vděční za poskytnutí fotografií z jeho soukromého archivu.

Děkujeme panu Danzingerovi a celé jeho rodině za vyčerpávající odpovědi na naše dotazy, ochotu a vstřícnost.

Děkujeme paní Heleně Synkové a panu Milanu Synkovi za jejich vřelé přijetí v Moraviafloru, cítili jsme se tam jako doma a moc nás to tam bavilo.

Děkujeme všem bývalým zaměstnancům Moraviafloru (Centrofloru), že nám odpověděli na naše dotazy.

Děkujeme i našim vyučujícím, že byli ochotni nás v některých hodinách postrádat, abychom se mohli zúčastnit exkurze či pracovat na práci.

Děkujeme

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY:

Město Olešnice na Moravě. *Pamětní kniha obce, městečko Olešnice, založená roku 1859* [online]. 2004. 288 s.

Dostupné z: <https://www.olesnice.cz/sites/default/files/files/paragraphs/kronika.pdf>

PEŠA, Z.: *Olešnice v proměnách času*. Olešnice 2014.

PEŠA, Z.: *Čítanka vlastivědy Olešnicka*. Olešnice 1994.

PEŠA, Z.: *Mikroregion Olešnicko*. Olešnice 2005.

PEŠA, Z.: *Olešnicko*. Olešnice 1998.

PEŠA, Z.: *První světová válka a soudní okres Kunštát 1914-2014*. Olešnice 2014.

PEŠA, Z.: *Olešnice 1999 – 2009*. Olešnice 2009.

VIŠINKA, J.: *Dějiny městečka Olešnice*. Olešnice 1995.

Historie Olešnice. *Z historie města Olešnice* [online]. 2008.

Dostupné z: <http://www.olesnice.cz/z-historie-mesta-olesnice>.

Toulavá kamera vychutnává Česko: Modrotisk. *Česká televize* [online]. 2012

Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10394707183-toulava-kamera-vychutnava-cesko/212563231180005-blanensko-a-sumpersko/obsah/214511-modrotisk>.

Modrotisk. *Výroba modrotisku* [online]. 2008.

Dostupné z: <http://www.olesnice.cz/vyroba-modrotisku>.

O společnosti Moraviaflor. *Moraviaflor* [online]. 2014.

Dostupné z: <http://www.moraviaflor.cz/spolecnost.php>.

FOTOGRAFIE:

Archiv rodiny Danzingerovy

Archiv PaedDr. Zdeňka Peši

Vlastní (Ondřej Toman)

Foto Olešnice na titulní straně. Dostupné z <https://www.olesnice.cz/fotogalerie/olesnice-2007-letecke-snimky>.